

Gazeta Gdańska.

„Gazeta Gdańska” wychodzi 3 razy tygodniowo, a mianowicie we wtorek, czwartek i sobotę z dodatkami: Gwiazdka Niedzielną, Dom i kuchnia, Przyjaciel zdrowia, Robotnik, Rolnik i Przemysłowiec, Anioł Stróż, Wolne chwile i Dział powieściowy.

Prawdą a Bogiem!

Przedpłata na pocztę kwartalnie 1,25 mk., z odnośzeniem do domu przez listowego 1,49 mk., w Gdańsku 1 mk., z odnośnieniem do domu 1,25 mk. Ogłoszenia przyjmuje się po 15 fen. płatnych w Gdańsku od 6-ciołamowego wiersza petytowego. Adres: „Gazeta Gdańska” Danzig, Postschliessfach 188.

Telefon 2650.

Redakcja i ekspedycja: Grobla Przedmiejska (Vorstädtischer Graben) 49.

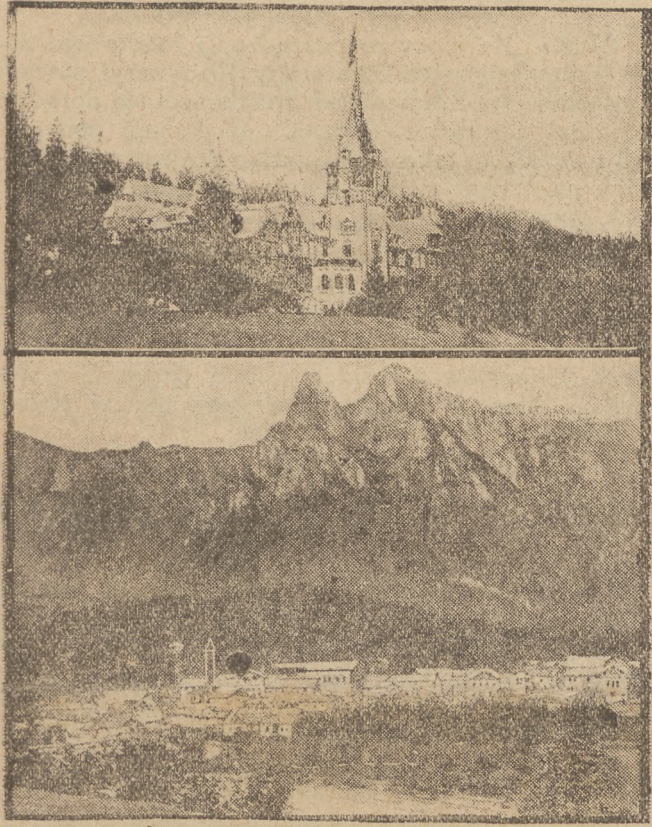
Telefon 2650.

Dziś Ludwika, Kornel, Sędziś.
Jutro NPM. BOLESNEJ, Drog.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś wschód słońca 5 37 zachód 6 12
Dziś wschód księżyca 7 33 zachód 11 40

Popłoch w Bukareszcie.

Wskutek upadku Tutrakanu i Silistrii powstał w rumuńskiej stolicy straszny popłoch. Główną kwaterę przełożono do Ploesti Sinaja (obrazek u dołu.) Jest to miejscowość, gdzie znajduje się królewski zamek Pelosz, uwidoczny na obrazku górnym.

Enver Pasza.

Głównodowodzący cesarsko-otomańskiej armii i marynarki, Enver Pasza, zwiedził niedawno główną kwaterę cesarską, gdzie cesarz niemiecki przyjmował go z wszelkimi honorami. Enver Pasza liczy dopiero 33 lat życia.

Zachodnie pole walki.

Kochanym Czytelnikom wiadomo, że na Zachodzie toczą się obecnie zacięte walki. Obrazek nasz przedstawia francuską wartę obserwacyjną, umieszczoną na wysokim drzewie.

Z poznańskiego bruku

przynosi tamtejsza „Gazeta Poznańska” w numerze 106 następujący obrazek nastrojowy:

Przeżywamy zaiste chwile, obfitujące w wypadki ważne. Sypią się nowe wypowiedzenia wojny, która tem samem rozszerza się, jak złowrogi pożar coraz dalej a dalej. Zapanowało wskutek tego zrozumiałe podniecenie umysłów i rozgorączkowanie, podobnie, jakie przeżywaliśmy wówczas, gdy przed dwoma laty zgroza wojny ukazała swe straszne oblicze.

Podniecenie to jest doskonałym gruntem do wyrastania najniemożliwszych czasami pogłosek, które następnie wędrują „z ust do ust,” opowiadane w największej tajemnicy „na ucho.” „Stało się to a to, — lecz gazetom pisać o tem nie wolno” — tak tłumaczą owi plotkarze polityczni, którzy lepiej zrobiłby, gdyby patrzeli swych zajęć codziennych, a nie marnowali czasu na roznoszenie niestworzonych bajek.

Przytoczymy przykłady. Od dwóch niemal tygodni krąży codziennie świeże „wiarogodne doniesienia,” pochodzące, czy to od wysokiego „urzędnika telegraficznego,” czy też tylko od „listowego,” albo nawet od „kucharki pani generałowej,” lub „ordynansa pana kapitana” — zawsze od podobnej malej lub więcej tajemniczej i podobnie wysoko postawionej osoby — że „Rosjanie zajęli już Lwów.” Nie brak przy takich plotkach najdokładniejszych szczegółów, a więc liczby jeńców o kilku zerach, armat, nie mówiąc już o takich drobnostkach, jak karabiny maszynowe, wozy amunicyjne itd.

Powiedzieć roznosicielowi takich tatarskich wieści, żeby w ostatecznym razie przeczytał sobie orędzia rosyjskie, a uśmiechnie się z politowaniem: „Przecież one są okrojone!” Nie pomoże wówczas żadne tłumaczenie, wskazywanie na gazety zagraniczne itd. Takiego pana nie przekonasz niczem!

W ostatnich dniach weszło w modę „wypowiedzenie wojny.” Już kilkadziesiąt razy słyszeliśmy,

że „Grecja wypowiedziała wojnę” — naturalnie „z wszelką pewnością.” Są tacy, co zapewniają, że czytali na własne oczy „ekstrakt” na tym lub owym narożniku. Jeden lub drugi niemądry wpadnie na to, pędzi choćby na drugi koniec miasta, by się przekonać, że na owym narożniku nie ma żadnego telegramu, lub też jest jakie doniesienie zupełnie obojętne.

Nie dalej, jak w środę słyszeliśmy zapewnienie, że — Dania wypowiedziała Niemcom wojnę! Gdyśmy owemu panu powiedzieli, że zapanowała widocznie teraz gorączka wojenna, oburzył się na nas, pożegnał się szybko i odszedł przekonany, że on tylko jest największym politykiem, a inni, co mu nie wierzą, to mydlarze.

Oto kilka przykładów, wziętych z życia. Wejść tylko między — przekupki i kucharki, a znalazłoby się ich jeszcze setki.

Zapewne, czasy są poważne i gorączkowe, lecz mamy wobec tego tem większy obowiązek zachować jak najwięcej spokoju i krytycyzmu. Dwuletnia wojna powinna być nas tego nauczyć! Kto rozsądny, nie będzie podobnym, jak powyższe, bajkom i plotkom wierzył, nie będzie się nimi przejmował dopóty, dopóki nie wyczyta w swej gazecie, jak sprawy stoją rzeczywiście. Nie wolno jeszcze prasie rozwodzić się o celach wojny, lecz wolno jej już niemal bez ograniczeń donosić o wszystkich ważnych sprawach, jakie zajdą na frontach bojowych. Najlepszym tego dowodem orędzia nieprzyjacielskich sztabów, podawane w prasie tak, jak brzmią istotnie.

Spokoju zatem! Spokoju, którego nam tak bardzo potrzeba w pracy naszej codziennej, dziś trudniejszej, niż kiedykolwiek.

Grecja zbroi się potajemnie.

(Wat.) Z pism włoskich z dnia 9-go września wynika, że sprzymierzeni zamierzają zmusić Grecję do zajęcia zupełnie zdecydowanego stanowiska. Za-

ledwie zostają uwzględnione pewne żądania, postawione przez sprzymierzone rządy, wysuwane zostają nowe żądania i tak ciągle bez końca. Wielce ciekawą wydaje się wiadomość, podana przez agencję Reutersa, że rząd powołał ponownie do broni 5 roczników rezerwy greckiej i że zbroi się potajemnie w dalszym ciągu. Powoływanie roczników odbywa się bez poprzedniego wydania odnośnego dekretu.

„Times” donoszą również z Aten, że policja angielsko-francuska dokonywała dalszych aresztowań podejrzanych osobników we wszystkich miastach greckich. Między aresztowanymi znajduje się Riza Pasza, co do którego istnieje podejrzenie, że uprawiał szpiegostwo na rzecz mocarstw centralnych. Został on aresztowany w Feleru, w chwili, gdy przyprowadził się do ucieczki wraz ze swoim sekretarzem. Umieszczono go na jednym z okrętów angielskich. Wszystko to oczywiście wywołało rozgorczenie umysłów zwłaszcza wśród rezerwistów, specjalnie oddanych wiernie królowi Konstantemu. W rezultacie tego została praca policji angielsko-francuskiej ogromnie utrudniona, to też sprzymierzeni zwrócili się do rządu greckiego z propozycją, aby on sam dokonywał aresztowań osób podejrzanych, których nazwiska podano na specjalnej liście. Rząd grecki, jak wiadomo, na propozycję tę przystał.

Generał Russkij o wojnie.

W wywiadzie ze sprawozdawcą wojennym „Russkiego Słowa” oświadczył generał Russkij, iż obecny okres wojny stanowi dla Rosji o wszystkim, i dlatego też przygotowano się do niego ze szczególną starannością. Pułki rosyjskie, wysłane do Dobruży należą do najdzielniejszych i najbardziej wyprobowanych. Dodano im do boku angielskie, francuskie i belgijskie formacje bojowe, nie mówiąc już o wielkiej ilości ochotników serbskich. Walka będzie zaciętą i byłoby rzeczą nierozsądną, zaprzeczać,

iz przeciwnik jest ciągle jeszcze bardzo silny, o wiele silniejszy, niż większość społeczeństwa rosyjskiego sądzi. Nieprzyjaciół rozporządza olbrzymią siecią kolei i fabryk amunicyjnych, jego armia nie jest wcale zdemoralizowana i bije się świetnie. Jak długo będzie wojna trwała, nie chciał Roskij wypowiedzieć swego zdania, wyraził jednak pewność, iż potrzebna będzie co najmniej jeszcze jedna kampania zimowa.

Kardynał Gasparri podał się do dymisji.

(Wat.) Pisma włoskie donoszą, że z powodu wrzawy, jakiej narobiło oświadczenie kardynała Gasparriego, odnoszące się do Francji i nieprzyjemne wrażenie, jakie wywarło ono w kołach kościelnych, czuł się kardynał Gasparri zniewolony złożyć na ręce Papieża swą dymisję z urzędu sekretarza kościelnego. Ostateczna decyzja nie zapadła jeszcze, wszakże istnieje przypuszczenie, że Papież dymisji kardynała nie przyjmie.

— Według doniesień pism włoskich zwiedzi w tych dniach ambasador amerykański front włoski na zaproszenie króla włoskiego.

Rozstrzygnięcie — naprzyszłą wiosnę.

Pisma rosyjskie otrzymują telegram o rozmowie, jaką miał rosyjski minister wojny p. Szuwajew z przedstawicielami prasy zagranicznej.

Minister omawiał wkroczenie Rumunii. Podnosił, że udział armii rumuńskiej, doskonale uzbrojonej i liczebnie silnej, będzie powitany z radością. Spółdziałanie Rumunii skróci wojnę, lecz trzeba się i z tem liczyć, że trzecia kampania zimowa będzie przeprowadzona. P. Szuwajew dał do zrozumienia, że decyzja zapadnie na Bałkanie, a Rosja będzie przytem w znacznych rozmiarach spółdziałała czynnie. Zaznaczył, że Rosja ma na Bałkanie do przeprowadzenia wielkie plany, których wykonanie będzie wymagało czasu. Ostatnie wielkie decyzje zapadną prawdopodobnie na przyszłą wiosnę, lecz państwa związkowe w każdym razie będą wojnę prowadzić dopóty, dopóki nie osiągną zakreślonych sobie celów, rozwijając wszystkie siły.

Wokoło wojny.

Orędzie niemieckie z wtorku.

(Front marszałka polnego ks. Ruprechta bawarskiego).

Zachodnie pole walki: Po obu stronach Sommy zostały zamiary nieprzyjacielskie zaatakowane, na ogół udaremnione ogniem zagradowym. W lesie Foureaux i Lenze usiłowali Anglicy napróżno odzyskać w walce na granaty ręczne obszar. Wieś Ginchy wpadła wczoraj w ręce nieprzyjaciela. Walka artylerji trwa z wielką gwałtownością w dalszym ciągu.

Wschodnie pole walki: (Front marszałka polnego księcia Leopolda bawarskiego). Na północ od Starej Czerwizczy załamał się wszczęty silnymi masami rosyjski atak wśród wielkich strat przed naszymi zagrodami.

(Front generała kawalerji arcyksięcia Karola). W Karpatach zostały odparte nieprzyjacielskie ataki w okolicy Baby Ludowej, nad Cimbrosławką Wielką i nad Capulem, podczas przeciwnataku nad Cimbrosławką Wielką wzięto 170 jeńców.

Bałkańskie pole walki: Stojące pod naczelnem dowództwem marszałka polnego Mackensena wojska niemieckie i bułgarskie postępują w Dobrudży naprzód.

Na froncie macedońskim ożywione walki artylerji w okolicy Wardaru i pomyslnie dla wojsk bułgarskich potyczki nad Strumą.

Pierwszy kwaterymistrz generalny Ludendorff.

Orędzie niemieckie z środy.

Zachodnie pole walki: (Front marszałka polnego następcy tronu bawarskiego Ruprechta). Bitwa na północ od Sommy zawrzała na nowo. Wojska nasze staczają pomiędzy Combles a Sommą ciężkie walki. Francuzi wtargnęli do Boushaveones. Walki artylerji są prowadzone po obu stronach rzeki z wielką gwałtownością w dalszym ciągu.

(Front następcy tronu niemieckiego). Po prawej stronie Mozy rozbiły się francuskie ataki w odcinku Thiaumont i nad parowem Souville.

Wschodnie pole walki: (Front marszałka polnego księcia Leopolda bawarskiego). Położenie nie uległo zmianie. Mniejsze rosyjskie ataki zostały odparte u ujścia Drwetenia i pod Garbunówką (na północno - zachód od Dźwińska).

(Front generała kawalerji arcyksięcia Karola). W Karpatach wystąpili Rosjanie na froncie od Smotrecza (na południe - zachód od Zabi) aż do Złotej Bystrzycy do jednolitego masowego ataku. Zostali oni wszędzie odparci przez nasze dzielne stojące pod dowództwem generała Conty wojska wśród wielkich strat.

Przedłużenie frontu na Zachodzie.

Na mapie powyższej widać dokładnie przedłużenie frontu, aż do Chilly.

W Siedmiogórze zetknęły się wojska niemieckie w odcinku Hermanstadtu (Nagy Szeben) i na południe od Hötzing (Hatszeg) z wojskami rumuńskimi w potyczce.

Bałkańskie pole walki: Ruchy w Dobrudży odbywają się planowo.

Na froncie macedońskim nie było żadnych znamiennych wypadków.

Pierwszy kwaterymistrz generalny Ludendorff.

Zatopienie rosyjskiego torpedowca.

(Wat.) Biuro Wolffa donosi co następuje: W dniu 11-go września zaatakowały niemieckie hydroaeroplany przed Konstancą i na południe od niej stojące tam rosyjskie okręty. Zauważono z całą pewnością celne pociski na okręcie liniowym, na łodzi podwodnej i na kilku torpedowcach. Wszystkie aparaty przybyły cało z powrotem.

W dniu 12-go września przedsięwzięły nasze eskadry napowietrzne w zatoce ryskiej atak na nieprzyjacielskie okręty. Osiągnięto kilka celnych pocisków i zatopiono nieprzyjacielski torpedowiec. Pomimo gwałtownego ostrzeliwania powróciły samoloty cało.

Powrót posłów mocarstw centralnych z Rumunii.

(Wat.) Rząd bułgarski został powiadomiony, że członkowie misji dyplomatycznych i konsulatów Niemiec, Austrii, Bułgarii i Turcji przebywający w Bukareszcie jako też i ich rodziny wyjechały w dniu 9-go września poprzez Rosję i Szwecję do swych krajów.

Kontiskata posiadłości niemieckich w San Remo.

(Wat.) „Secolo” donosi, że władze włoskie opracowują adnośne dyspozycje co do zasekwestrowania posiadłości niemieckich w San Remo. Posiadłości niemieckich w San Remo jest bardzo dużo, a wartość ich wynosi kilka milionów. Między innymi znajduje się tam wila Romita, należąca do księcia Hohenlohe, którą przed dwoma laty chciała nabyć królowa Margaryta za dwa i pół miliona franków. Jest tam i wila Alfreda Thiema, przyjaciela cesarza niemieckiego z całą wspaniałą kolekcją obrazów, wila hrabiny Rothenburg i wiele innych. Z kurhauzu w San Remo, którego akcyonaryuszami są przeważnie poddani niemieccy, a głównie były admirał Tirpitz — zaczęto usuwać całe ruchomości domowe, które zostały przelicytowane.

Wojskowe kontrolowanie w Londynie.

(Wat.) W Londynie przytrzymuje policja codziennie setki mężczyzn w teatrach, na ulicach, w restauracjach, wzywając je do wylegitymowania się. „Central News” donoszą o licznych aresztowaniach podczas zabaw wyścigowych.

W Galicji okupowanej znajdują się już urzędnicy rosyjscy.

(Wat.) Do pisma pietrogradzkiego „Dien” donoszą z okupowanej przez Rosyan części Galicji wschodniej, że w ostatnich dniach przybyła tam już pierwsza ekspedycja urzędników administracyjnych rosyjskich, którzy wspólnie z okupacyjnymi władza-

mi wojskowymi mają objąć w swe ręce administrację zajętego obszaru. Nie są to jednak urzędnicy z pierwszej okupacji rosyjskiej, lecz ludzie mniej nacjonalistycznego usposobienia i więcej sprawami czysto administracyjnymi aniżeli politycznymi się zajmujący.

Rumunia zgodziła się tylko na krótką kampanię wojenną.

(Wat.) Organ wojskowych kół rosyjskich „Russkij Inwalid” zaznacza, że Rumunia zgodziła się tylko na krótką kampanię wojenną. Jedynie pod tym warunkiem, że będzie mogła ograniczyć się do wojskowego zajęcia Siedmiogrodu i w każdym razie operacje swoje zakończyć jeszcze przed rozpoczęciem się okresu zimowego, wstąpiła Rumunia do wojny po stronie Czwórporozumienia. Takie są najnowsze informacje rosyjskie, które w Piotrogradzie spotykają się z bardzo małą radością.

Spadek ministeryalny w Grecji.

(Wat.) Agencja Reutersa donosi, że Zaimis podał się do dymisji.

Pisma angielskie już od kilku dni wskazywały na to, że Zaimis usiłował zjednać króla dla liberalnej polityki Wenizelosa, gdy się mu to nie udało, podał się do dymisji. Kto obejmie ster rządu greckiego podczas obecnej zawieruchy, trudno doprawdy przewidzieć. Powszechnie wymieniają nazwisko Wenizelosa, chociaż z drugiej strony wiele czynników przemawia za tem, że Wenizelos steru rządu greckiego w obecnych warunkach objąć nie zechce.

Przenoszenie armii greckiej.

(Wat.) Na mocy rozporządzenia rządowego zostały przeniesione do Ekateryny 10 dywizji piechoty greckiej i pułk kawalerji, znajdujące się dotąd w Verria jak i pułki z Voden. W kołach politycznych uważają to jako znak bardzo znamienny, wskazujący na mające się niebawem rozpocząć operacje wojsk generała Serraila.

Otwarcie skupczyny serbskiej.

(Wat.) Z Korfu donoszą do pism włoskich, że w poniedziałek dnia 11-go września rozpoczęły się obrady skupczyny serbskiej. Na obrady przybyło z Włoch 25 posłów serbskich, reszta przybyła z Salonik i z Aten. Pasiecz wygłosił przy okazji otwarcia skupczyny znamienną mowę.

Król rumuński do króla włoskiego.

(Wat.) „Secolo” zamieścił treść telegramu, wysłanego przez króla rumuńskiego, Ferdynanda, do króla włoskiego. Treść ta jest następująca:

„Nic nie byłoby mi w stanie sprawić takiego zadosyćuczynienia, jak przyjazne słowa, które Jego Królewska Mość raczył skierować do mnie w tak uroczystej chwili, kiedy nasze dwa narody, pocho-
dzące z tej samej krwi, przystępują przez zbratanie się armii do zawarcia jeszcze ściślejszego sojuszu szczerzej przyjaźni. Życzenia, które Jego Królewska Mość w tak gorących słowach raczył skierować do mnie, aby sprawa rumuńska odniosła tryumf ostateczny daje prawo sercu, to też z głębi serca odpowiadam od siebie i w imieniu mej armii gorącymi życzeniami, aby ziściły się wszystkie pragnienia braterskiego narodu i aby armia włoska okryła się chwałą.
Ferdinand, król rumuński.

Powrót kanclerza z głównej kwatery.

(Wat.) Kanclerz Rzeszy powrócił dziś przed południem z głównej kwatery do Berlina.

Grecji nie można dawać żadnych warunków.

(Wat.) „Daily Mail” donosi z Aten, że rząd grecki skierował się do Czwórporozumienia z pewnymi propozycjami co do warunków, na jakich Grecja przyłączyłaby się do sprzymierzonych. Sprzymierzeńcy nie mają jednak żadnej chęci pertraktowania z Grecją co do warunków i gwarancji. Korespondent wspomnianego pisma zaznacza, że i w poselstwie francuskim zapewniano go, że Grecja, o ile zechce przyłączyć się do sprzymierzeńców, musi rzec się wszelkich warunków, gdyż co do tego, sprzymierzeńcy nawet pertraktacji żadnych prowadzić nie chcą. Dzisiaj mają się sprawy na Bałkanie tak, że Grecja stanowiłaby dla sprzymierzonych raczej ciężar, aniżeli pomoc. W razie, gdyby Grecja chciała koniecznie przyłączyć się do sprzymierzeńców, dostarczy jej Francja i Anglia broni i amunicyi, poza tem musi się jednak rząd grecki zdać zupełnie na wspaniałomyślność sprzymierzeńców i na ich wymiar sprawiedliwości.

Obrady paryskie.

(Wat.) Pisma paryskie donoszą, że w Paryżu rozpoczęły się obrady Towarzystwa obrony narodowej. Obradom przewodniczy sam prezydent Piccare. Podczas obrad byli obecni generalissimus Joffre i generał Castelnau.

Wiadomość, podana przez „Daily Mail”, jakoby Francuzi i Anglicy stracili nad Sommą 300 tysięcy żołnierzy, jest przez „Daily Telegraph” uznana za wielce przesadzoną, straty bowiem angielskie i francuskie wynoszą co najwyżej jedną trzecią oznaczonej cyfry i są zupełnie normalne.

Angielski sterowiec napowietrzny nad Londynem.

(Wat.) Pisma angielskie donoszą, że w niedzielę z rana ukazał się nad Londynem pierwszy sterowiec napowietrzny, mający spełniać straż i służyć do celów wywiadowczych.

Polityczny kryzys w Atenach.

(Wat.) „Manchester Guardian” donosi z Aten co następuje: Zaimis wysłał w Salonikach jednego z urzędników urzędu spraw zagranicznych do Wenizelosa i kazał mu oświadczyć, że zdecydował się w zupełności na politykę Wenizelosa i że oświadczenie to przysłał mu w imieniu króla. W następstwie tego oświadczenia udali się przedstawiciele sprzymierzonych do króla, aby osobiście przekonać się, o ile w tem jest prawdy. Król Konstanty był wszakże wielce powściągliwy wobec posłów, a Wenizelos, dotknięty takim postępowaniem króla, zaczął unikać Zaimisa, który prosił go o cierpliwość, zaznaczając przy tem, że uda się mu zapewne króla zjednać dla partii postępowych. Ponieważ Zaimisowi się to nie udało, podał się w końcu do dymisyi.

Otwarty list do króla Konstantego.

(Wat.) Członek partii rewolucyjnej w Salonikach, pułkownik Mazarakis, zwrócił się do króla Konstantego z otwartym listem i oświadczył w nim między innemi: Wolę narodu przeprowadzimy z przewycięzeniem wszelkich przeszkód, jak wielkie by one nie były. Z pułkownikiem Christopulosem i walecznymi wojskami jego wypędzimy naszego odwiecznego wroga i oddamy naszemu krajowi część Macedonii, poczem usuniemy się zupełnie z widowni.

Król Konstanty oczywiście na list ten nie odpowiedział, co wywołało wśród rewolucjonistów wielkie niezadowolenie.

Baczność!

Kto nie otrzyma „Gazety Gdańskiej” na czas lub nie dostanie jej wcale, niechaj nam o tem natychmiast doniesie.

Prosimy usilnie napisać nam o tem zaraz, a niebawem postaramy się o ukaranie winnego.

Jako adres wystarczy:

„GAZETA GDAŃSKA” — Danzig.

Wiadomości kościelne.

Chełmińska dyecezya.

Pelplin. Dnia 12-go b. m. odbyła się instalacja nowego kanonika honorowego księdza dziekana Wegnera z Tucholi.

— Kanoniczną instytucję na probostwo w Lignowach otrzymał we wtorek, dnia 12-go września ksiądz Brunon Schulz z Bobowa.

— Ks. administrator Władysław Krause z Lutowa otrzymał od patrona p. Gajewskiego z Turzna prezentę na probostwo we Wielkiej Łące.

Od 15 do 25 września.

odbierać będą listonosze przedpłatę za gazety na ostatni czyli 4-ty kwartał roku, a więc na październik, listopad i grudzień. Prenumerata na cały kwartał wynosi tylko:

1 markę — 25 fenygów

a z odnoszeniem do domu przez listowego 24 fen. więcej, czyli razem 1,49 mk.

Wszystko zapowiada, że szalejąca straszna wojna wreszcie skończyć się musi, ale właśnie ostatnie miesiące wojny każdy śledzić będzie ze zdwojoną uwagą, to też zapewne żaden dom nie będzie chciał pozostać bez pisma polskiego. „Gazeta Gdańska” podaje wszystkie ważne wiadomości i kto ją stale czytuje, wyrobić sobie może jasny pogląd na całe położenie.

Prosimy bardzo, aby każda z naszych Szanownych Czytelniczek, aby każdy nasz dotychczasowy Czytelnik wcześniej dał listowemu pieniądze za gazetę na nowy kwartał, a prócz tego niech raczy każdy choć jednego nowego zdobyć nam abonenta.

Wiadomości potoczne.

Na Polaków w Królestwie pozostających w nędzy ofiarowano: pp. Bąk w Gdańsku 10,— mk., M. J. w Gdańsku z skarbonki św. Antoniego 3,— mk., razem na 29-tą ratę 941,— mk. Ogółem zebraliśmy 12.941,— mk. O dalsze datki upraszamy.

Podrożenie surogatów kawy. Centrala dla badania cen stwierdziła znaczne podrożenie surogatów kawy. W przyszłości zaskarży centrala każdego, kto sprzeda surogat kawy drożej niż 60 fenygów za funt.

Choraćwie — za kwitkami! Centrala Rzeszy dla rozdania ubrań donosi, że także choraćwie można kupować tylko za osobnymi kartkami.

(Dzień bezmięsny na Boże Narodzenie). Z dniem 1-go października wydana zostanie państwowa karta na mięsiwa. Równocześnie mogą odbiorcy zmienić swego dostawcę, rzeźnika. Dla lepszej kontroli mają jednak listy odbiorców nadal pozostać. Tak samo i dnie bezmięsne pozostaną w dalszym ciągu.

Do dni wkońcu wymienionych zalicza się również 2-gie święto Bożego Narodzenia, przypadające we wtorek, 26-go grudnia rb. Na wniosek stawiony do ministerium bawarskiego o zniesienie zakazu na uroczystość Niepokal. Poczęcia N. M. P. i 2-gie święto Bożego Narodzenia, nadeszła odpowiedź odmowna.

Dla odwiedzających groby poległych w Belgii. Ze źródła urzędowego donoszą, że członkom rodzin uczestników wojny, poległych i pochowanych w Belgii, obniża się cenę jazdy koleją celem odwiedzenia grobów pod temi samymi warunkami, jak odwiedzającym rannych i chorych. Jako legitymacya do osiągnięcia zniżki ceny biletu służy poświadczenie zezwalające na odbycie podróży, wystawione przez zastępczą komendę generalną lub niemiecki paszport albo inne specjalne poświadczenie policyjne, o ile z poświadczenia tego wynika, że posiadający je chce odbyć podróż celem zwiedzenia grobu poległego członka rodziny. Obniżka ceny biletu wynosi 5 centów czyli 4 fenygów na kilometr trzecią klasą. Do członków rodziny, którym przysługuje zniżka, zalicza się: a) rodziców, dzieci (także adoptowane), braci, siostry, żonę i narzeczoną, b) dziadka i babkę, wnuków, teściów i opiekunów oraz braci i siostry żony wojaka; osoby wymienione pod b) mają jednak prawo do zniżki o tyle, o ile bliżsi członkowie rodziny wymienieni pod a) już nie żyją lub z powodu choroby albo innej ważnej przyczyny podróży odbyć nie mogą, co jednak należy udowodnić poświadczeniem policyjnym. Osoby poniżej lat 15 są wykluczone. — Wnioski o przyznanie ceny biletu podawać należy w miejscu sprzedaży biletów na stacyi pogranicznej, na której wykupuje się bilet do Belgii.

Co wart jest inserat? Omawiając wartość ogłoszenia w dzienniku, organ miejscowych przemysłowców „Salzkamgutztg.” pisze:

Gdy ogłoszenie ukazuje się pierwszy raz w dzienniku, czytelnik nie widzi go wcale.

Za drugim razem dostrzeża, lecz nie czyta, lecz jedynie powierzchownie. Za czwartym zwraca uwagę na cenę ofiarowanego towaru i porównuje ją.

Za piątym omawia już to ogłoszenie z żoną lub przyjacielem, albo — o ile jest cenniejsze — w liczniejszym towarzystwie.

Za szóstym postanawia wreszcie przedmiot zakupić i...

Jeżeli ogłoszenie po raz siódmy zobaczy — kupuje.

Aby więc anons odniósł swój skutek, musi być najmniej siedm razy ogłaszany. Wtedy dopiero osiąga swą prawdziwą wartość.

Gdańsk. Sprzedawczka Joanna Piek zasądzoną została na 50,— mk. kary, ponieważ nie chciała sprzedać ¼ funta sztucznego tłuszczu, chociaż takowy był jeszcze w piwnicy na składzie. Na założoną apelację, uzasadnioną że służącego na razie nie było w domu, a z czterech sprzedawczek żadna nie miała czasu, sąd odrzucił takową, dowodząc, że zasądzona sama mogła pójść do piwnicy po towar.

— **Zniżka cen za ziemniaki.** Magistrat tutejszy donosi, że od soboty wynosi cena najwyższa za ziemniaki 6 fenygów za funt.

Sopot. Na 4 miesiące więzienia zasądzono robotnika Jana Jankowskiego, ponieważ w nocy na 29-go kwietnia rb. włamał się do składu piekarskiego i oprócz sucharków skradł jeszcze zakiet.

Wejherowo. W uroczystość Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny przybyły na Kalwaryę dwie pielgrzymki i to z Strzelna i Starzyna. Pogoda była śliczna. Na przywitanie przemawiał Ojciec Ambroży, a w niedzielę wygłosił śliczne kazanie Przewielebny ks. kanonik Dąbrowski. Zaczyn ów kapłan mimo podeszłego wieku nie usuwa się od pracy, tylko zawsze na pierwszym miejscu stawia, aby pouczyć pobożny lud kaszubski. Wielką niespodziankę mieli pobożni pątnicy wskutek wygłoszenia kazania przez młodego Misyonarza, rodem z półwyspu Helu. Pochodzi bowiem z Jastarni Puckiej i jest synem rybaczki. Kapłan ów, jako dziecko ziemi Kaszubskiej, bardzo serdecznie przemawiał do swoich ziemaków, to też nikt z obecnych nie zdołał się powstrzymać od łez. Oby Pan Bóg wszechmocny zachował Go długie lata przy życiu dla dobra ludu, do którego jako Misyonarz zostanie powołany, a własnej chwały.

Sierakowice. Na tutejszym dworcu kolei żelaznej zabrano tutaj pewnemu podróżnemu koszyk od bielizny, napełniony świeżem mięsem wieprzowem. Było tego coś 1½ centnara.

Szwarcynowo. Bawiąc się, wpadła 5-letnia córka gospodarza Brucha do torfiska i utonęła.

Grudziądz. Pewnemu rzeźnikowi skradziono większą ilość towarów za około 80 marek. Złodziei zdołano wysledzić. — Na tutejszym dworcu skradziono pewnemu żołnierzowi z poczekalni paczkę z żywnością, wartości około 15 mk. Wykazało się potem, że paczkę skradł pewien robotnik z Zarosła.

— Przed tutejszą izbą karną stawali właściciele młyna L. i B. z Grudziądza. Oskarżenie zarzucało im, że wysłali do Chełmy po 50 miechów maki rżannej i pszennej, chociaż magistrat w Grudziądzu odmówił im pozwolenia na wywóz skonfiskowanego zboża. Ze względu na korzystne stosunki majątkowe oskarżonych, skazała izba karna każdego na 1000 marek grzywny względnie 100 dni więzienia.

Gabiń. Do więzienia śledczego w tutejszym sądzie oddano 2 robotników kolejowych, podejrzanych o rabunek w pociągach kolejowych.

Rybnik na Górnym Śląsku. We Włczy pod Rybnikiem przybył do pewnej kobiety, żony wojaka, wcześniej rano jakiś cygan, który nastraszył naiwną kobietę, że ma w mieszkaniu krwawą kość, a to jest oznaką blizkiego nieszczęścia. Cygan zażądał od kobiety 25 marek i jajko, gdyż, jak przyrzekał, odpędzi wszelkie nieszczęście od jej domu i rodziny. Jajko wbił do garnca, w którym znalazła się i krwawa kość, prawdopodobnie dostała się tam z rękawą cygana. Gdy przez jakiś czas mieszał w garnku, zażądał czarownik od kobiety wszystkich pieniędzy, aby je „pobłogosławić” i przez to się „mnożyły.” Kobieta wręczyła czarownikowi 700 marek. Cygan polecił zamknąć drzwi i nikogo nie wpuszczać do mieszkania. Tymczasem czarownik mieszał dalej w garnku, wypowiadał różne zaklęcia nad pieniędzmi, w końcu złożył pieniądze na stare miejsce i kobietę pożegnał, udając się śpiesznie do Ochojca. Gdy później kobieta pieniądze przeliczyła, stwierdziła ku swemu rozczarowaniu, że pieniądze się nie „pomnożyły,” lecz właśnie brakło jej 220 marek. Szkodę zgłosiła natychmiast do władzy. Cygana przytrzymano w Ochojcu. Skradzione pieniądze miał czarownik w rękawie ukryte. Owo zajęcie potwierdziło znowu stare przysłowie, że głupich nie sieją, bo sami się rodzą.

Zebrania Towarzystw

odbędą się:

Wielkie Trąbki, Towarzystwo Ludowe w niedzielę 17-go września w lokalu p. Preussa.

Drukiem i nakładem „Gazety Gdańskiej” Jana Kwiatkowskiego w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny Jan Kwiatkowski w Gdańsku.

Bank Kaszubski

Eingetr. Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung
w **Wejherowie** (Neustadt W.Pr.)

udziela pożyczek

pod bardzo dogodnymi warunkami i przy małym

depozyta

placąc od takowych od dnia złożenia do dnia odbioru 4% do 4½% stosownie do wypowiedzenia.

ZARZĄD:

A. Chmielewski. Stobbe. Bąkowski.

Bank Ludowy w Chmielnie

E. G.
m. u. H.

wypożycza pieniądze pod dogodnymi warunkami i przyjmuje takowe (depozyta) za które płać 3½ i 4 %.

Zarazem prosimy członków na czas

odnowić weksle, płacić udziały, odpłaty i procenta

abyśmy mogli innym zadosyć uczynić.

Ks. Prob. Sadowski. I. Walleraad. L. Reimer.

Książki do nabożeństwa

we wielkim wyborze dla dzieci przystępujących do pierwszej Komunii św.

poleca

„Gazeta Gdańska”

Gdańsk—Danzig

Vorstaedtlischer Graben Nr. 49.

Składajcie oszczędności

w następujących spółkach związkowych:

Berek, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Berek.
 Brodnica, Bank, E. G. m. u. H., Strassburg Wpr.
 Brusy, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Bruss Wpr.
 Bydgoszcz, Bank Bydgoski, E. G. m. u. H., Bromberg.
 Bydgoszcz, Bank Przemysłowy, E. G. m. u. H., Bromberg.
 Chełmno, Bank, E. G. m. u. H., Culm Wpr.
 Chełmża, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Culmsee Wpr.
 Chmielna, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Chmielno Wpr.
 Czarnków, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Czarnikau.
 Czempiń, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Czempiń.
 Czersk, Bank Czerski, E. G. m. u. H., Czersk Wpr.
 Dakowy Mokre, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Dakowy Mo-
 krec, Kr. Grätz i. Borsa.
 Dreszów, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Dresden p. Kotowicko.
 Drzycim, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Drischmin Wpr.
 Dubin, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Dubin.
 Gdańsk, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Danzig.
 Gębice, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Gembitz Kr. Mogilno.
 Gniezno, Kasa Pożyczkowa w Gnieźnie, E. G. m. u. H., Gnesen.
 Gniezno, Kasa Ul, E. G. m. u. H., Gnesen.
 Gołina, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Golina.
 Gołub, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Gollub Wpr.
 Gołańcz, Bank ludowy dla Gołańczy i okolicy, E. G. m. u. H.,
 Gollantsch.
 Gościszyn, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Liebenau Wpr.
 Gościszyn, „Ul”, Spar - u. Darlehenskasse, E. G. m. u. H.,
 Gościszyn Kr. Bomst.
 Górzno, Bank, E. G. m. u. H., Górzno Wpr.
 Graudenz, Bank, E. G. m. u. H., Graudenz.
 Inowrocław, Bank ludowy, E. G. m. b. H., Hohensalza.
 Jaraczew, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Jaratschewo.
 Kamieniec, Bank Kółka Włościańskiego, E. G. m. u. H., Ka-
 miniec Bez. Posen.
 Kartuzy, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Karthaus Wpr.
 Kielno, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Koelln Wpr.
 Kiełce, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Kietzko.
 Kobylina, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Kobylin.
 Komórsk, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Gr. Komorsk Wpr.
 Kostrzyn, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Kotschin.
 Kościan, Bank Kupiecki - Przemysłowy, E. G. m. u. H., Ko-
 sten Bez. Posen.
 Kościerzyna, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Berent Wpr.
 Koźmin, Towarzystwo Pożyczkowe w Koźminie, E. G. m. u. H.,
 Koschmin.
 Kórnik, Bank ludowy - Volksbank, E. G. m. u. H., Kurnik.
 Krobica, Bank ludowy w Krobici, E. G. m. u. H., Kröben.
 Krotoszyń, Bank ludowy, zapisana spółka - Volksbank, E. G.
 m. u. H., Krotoschin.
 Kwilcz, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Kwiltzsch.
 Lipusz, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Lippusch Wpr.
 Lubawa, Bank ludowy, E. G. m. b. H., Loebau Wpr.
 Lubichowo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Lubichow Wpr.
 Ludzisko, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Ludzisk p. Marko-
 witz Bez. Bromberg.
 Łąkoć, Bank ludowy, E. G. m. b. H., Lonkocin p. Radewitz.
 Łęg, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Long Wpr.
 Łobżenica, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Lobsens.
 Łobżenica, Bank ziemski, E. G. m. b. H., Lobsens.
 Margonin, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Margonin.
 Miejska Górka, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Görchen in Posen.
 Mieszków, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Mieschkow.
 Mieszkowice, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Markstädt.
 Mesina, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Moschin.
 Murowana Goślina, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Murowana
 Goslin.
 Nekla, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Nekla.
 Nowe, Bank, E. G. m. u. H., Neuenburg.
 Nowe Miasto n. D., Bank ludowy zu Neumark, E. G. m. u. H.,
 Neumark Wpr.
 Oborniki, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Obornik in Posen.
 Odalanów, Kasa Pożyczkowa, E. G. m. u. H., Adelnau.
 Ołobok, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Olobok in Posen.
 Osieczna, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Storchnest.
 Osiek, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Ossieck Wpr.
 Ostroróg, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Scharfenort.
 Ostrzeszów, Bank ludowy w Ostrzeszowie, E. G. m. u. H.,
 Schildberg in Posen.
 Ottorowo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Ottorowo Kr. Samter.
 Pakość, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pakosch.
 Pelplin, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pelplin Wpr.
 Pempowo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pempowo Kr. Gostyn.
 Pierzchowice, Bank, E. G. m. u. H., Portscheiten p.
 Nikolaiken Kr. Stuhm Wpr.
 Pierzchowice, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Portscheiten
 p. Nikolaiken Kr. Stuhm Wpr.
 Pleszew, Bank Kupiecki, E. G. m. u. H., Pleschen.
 Pobiedziska, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pudewitz.
 Pogorzela, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pogorzela Kr.
 Koschmin in Posen.
 Poznań (św. Łazarz), Bank Pożyczkowy, E. G. m. u. H., Posen.
 Puck, Bank Puck, E. G. m. u. H., Putzig Wpr.
 Radzyn, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Rehden Wpr.
 Rawicz, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Rawitsch.
 Rogowo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Rogowo.
 Rogoźno, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Rogasen.
 Sieraków, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Zirke a. W.
 Skalmierzycy, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Skalmierzycy.
 Skarszewy, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Schöneck Wpr.
 Sopoty, Bank ludowy - Volksbank, E. G. m. u. H., Zoppot Wpr.

JAGODNIAK & WIŚNIAK & JABŁECZNIK słodkawy.

B. KASPROWICZ w Gnieźnie.

Ci, którzy biadają, że wkrótce może na-
 siąpić brak wódek, likierów i koniaków,
 pocieszą się, skoro próbować będą moje

owocniki.

Proszę je kupować w butelkach,
 bo staranniejszą są pielęgnowane.

PORZECZNIK czerwony i biały
 AGRESTNIK & GRUSZNIK
 MALINIAK & BOROWNIAK

Staniszewo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Stanischewo Wpr.
 Starogard, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pr. Stargard.
 Starytarg, Bank Prywatny - Privatbank zu Altmark, E. G.
 m. u. H., Altmark Kr. Stuhm.
 Stęszewo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Stenschewo.
 Stężyca, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Stendsitz Wpr.
 Strzałków, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Stralkowo.
 Sulmierzyce, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Sulmirschütz.
 Swarzędz, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Schwarsenz.
 Śrem, Bank ludowy - Volksbank, E. G. m. u. H., Schrimm.
 Środa, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Schroda.
 Tarnowo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Schlehen.
 Tczew, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Dirschau Wpr.
 Trzemeszno, Kasa Pożyczkowa, E. G. m. u. H., Tremessen.
 Tuchola, Bank, E. G. m. u. H., Tuchel Wpr.
 Tychnowy, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Tiefenau Wpr.
 Wąbrzeźno, Bank ludowy, E. G. m. u. H., in Briesen Wpr.
 Wejherowo, Bank Kaszubski, E. G. m. u. H., Neustadt Wpr.
 Wieleń, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Wielle Wpr.
 Wieleń, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Filehne a. Ostbahn.
 Więcbork, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Vandsburg Wpr.
 Wyrzysk, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Wirsitz.
 Zblewo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Hochstüblau.
 Złotów, Bank ludowy - Volksbank, E. G. m. u. H., Flatow Wpr.
 Złotów, Bank Parcelacyjny, - Landbank, E. G. m. b. H.,
 Flatow Wpr.

Bank Ludowy E. G. m. u. H. w Stanisławowie.

Przyjmuje depozyty (oszczędności) i płaci bez wypo,
 wliczenia 3%, z 2—3 miesięcznym wypowiedzeniem 3 1/2 %
 z półrocznym wypowiedzeniem 4%.

Dniami kasowymi są środy i soboty od godz. 1—3 po poł.

Bank Ludowy
 Eingetragene Genossenschaft mit unbe-
 schränkter Haftpflicht.
ZARZĄD:

Józef Białk. Br. Ptach. Krefta.

Proszek do prania

w paczkach funtowych wysy-
 lam skrzynkę 50 funt. za 20 mk.
 100 i 38 mk. niefranko, paczkę
 pocztową na próbę 5.85 franko
 za zaliczką.

Mydło

zast. bez tłuszczu w kawałkach,
 mocno czyszczące niezbędne w
 użyciu domowym i pralni, cent-
 nar 30. — mk., 1/2 ctn. 20.50 mk.
 niefr. paczkę pocztową na próbę
 6.90 mk. franko za zaliczką.
 Wysyłka odwrotnie bez kartek.
 Posyłki kolejowe tylko za po-
 przednim nadesłaniem gotówki.
S. Samolinski. BERLIN.
 W. 57. Winterfeldstr. 26. (G. 62).

Makulaturę

(stare gazety)
 po 6 mk. za centnar oddaje
 „Gazeta Gdańska”.

Angielska choroba

u chorych i słabych dzieci
 samoleczenie. Z broszurą o
 środkach odżywczych 35 fen.
Stausberg.
 Oberhausen, Wilhelmstr. 75.

No 350-7. 16. B 5.

IVa No 52895.

Bekanntmachung.

Am 15. September 1916 tritt eine Bekannt-
 machung No 350-7. 16. B 5, betreffend Rege-
 lung des Handels mit Werkzeugmaschinen durch
 Beschlagnahme, Meldepflicht und Preisüber-
 wachung, in Kraft.

Die Bekanntmachung ist in vollem Wortlaut
 in den Regierungsamts-, in Kreisblättern und
 durch Anschläge veröffentlicht.

Danzig, Graudenz, Thorn, Culm, Marien-
 burg, den 15. September 1916.

Stellvertretendes Generalkommando XVII. Armeekorps.

Der kommandierende General.

Die Gouverneure der Festungen Graudenz
 und Thorn.

Die Kommandanten der Festungen Danzig, Culm,
 Marienburg.

Papier listowy w teczkach, z pięknymi polskimi
 główkami. Każda teczka zawiera 5 arkuszy listo-
 wych i 5 kopert. Cena teczki tylko 10 fen. Za
 nadesłaniem 50 fen. i 10 fen. na porto wysyłamy
 listeczek franko do każdej miejscowości.
 Kto nadesła 1, — mk. i 20 fen. na porto, otrzy-
 ma listeczek pięknego tego papieru listowego
 jako. Jako adreś wyśtarczy:
 „GAZETA GDANSKA” — Danzig.

Mały katechizm religii katolickiej dla dyecezyi cheł-
 mińskiej. Wydany za rozporządzeniem arcy-
 pasterskim. Cena 30 fen. Z przesyłką 40 fen.

Katechizm (tak zw. „duży”) religii katolickiej dla
 dyecezyi chełmińskiej. Trzecie wydanie. Za roz-
 porządzeniem arcybiskupim. W oprawie płó-
 ciennej: 50 fen. Z przesyłką 60 fen.

Oba katechizmy te, wydane nakładem bisku-
 piego generalnego wikaryatu chełmińskiego w Pel-
 plinie, stanowią ważny podręcznik do nauki religii.
 Nie powinno ich zatem brakować w żadnym domu
 polskim. Wysyłamy za nadesłaniem gotówki. Ja-
 ko adres do nas wystarczy:

„GAZETA GDANSKA” — Danzig.

Oszczędność jest obowiązkiem

ponieważ kto oszczędza, zwiększa nasz majątek, potrzebny do przetrzymania! Najlepszy spo-
 sób do oszczędności daje pożyczka wojenna. Termina wpłaty rozdzielone aż do 6 lutego
 1917 roku, tak że może podpisać i ten, który obecnie jeszcze nie rozporządza odpowiednią
 sumą, kto tylko 100 marek podpisze, może sumę tę wpłacić dopiero 6 lutego 1917 r. Od 30
 września poczynawszy każda wpłacona suma będzie natychmiast oprocentowaną. Idź zatem
 dziś jeszcze do najbliższego banku, kasy oszczędności, poczty, ubezpieczalni na życie lub sto-
 warzyszenia kredytowego — tam chętnie udzieli ci się objaśnień.